

Zinktrycket

Stor investering i nya öppningsriggen Rhino

Bergmekanikerna har stenkoll på hur berget mår

Burkland, Cecilia, Korea?
Vi reder ut varför saker heter som de gör

Nya pastarecept växer fram i labbet

Expansionen i Dalby driver innovation

Hej alla, nytt år, nya möjligheter

Jag vill starta med att tacka alla för ett varmt mottagande under mitt snart första år här i Zinkgruvan! Det har varit givande att lära mig om verksamheten och att få lära känna er. Det är också positivt med alla initiativ och förbättringar som ständigt pågår.

Peter Bergman, VD

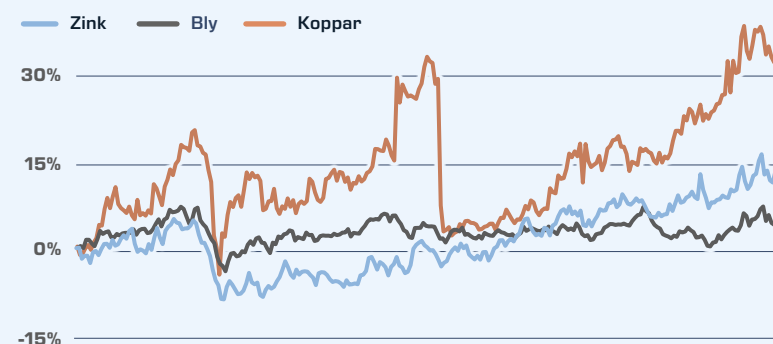
Första delen av året präglades delvis av samman-
slagningen med Boliden. Jag är mycket nöjd över hur
det har gått och nu är det fullt fokus på att fortsätta
utveckla verksamheten och på att producera metall-
koncentrat enligt plan.

2026 blir ett spännande år! Vi ska bland annat
fortsätta öka våra mineralresurser och bygga vidare på den
positiva produktionsutveckling som Zinkgruvan haft. Det
genom att bland annat utveckla vår planeringsprocess och
fokusera ytterligare på tillredningen så vi skapar fler gavlar.
Vi ska också ta fram en större underhållsplan för P2, där vi
uppfordrar berget, så schaktet håller sig piggt i många år
till. Det parallellt med att vi jobbar för att säkerställa vårt
ökande effektbehov i vår elförsörjning samt ser till att vi
har alla tillstånd på plats för framtiden.

Jag ser fram emot att jobba vidare med er under 2026
och vidare framåt.

Så har metallpriserna i amerikanska dollar förändrats under 2025

\$ Boliden Zinkgruvan får betalt i amerikanska dollar. Därför är det ekonomiskt gynnsamt för företaget med en amerikansk dollar som är starkare än den svenska kronan.

Zinktrycket

Medarbetartidningen Zinktrycket utges av Boliden Zinkgruvan och belyser nyheter i företaget. Har du idéer till tidningen är du välkommen att höra av dig till Monika Andersson, telefon 0583-88 22 03 eller e-post: monika.andersson@boliden.com.

Ansvarig utgivare: Peter Bergman

Redaktion: Boliden Zinkgruvans redaktionsråd

Grafisk form och produktion: Bild & Kultur AB, Skyllberg

Framsida: Utbildning pågår på den nya öppningsriggen Rhino 100. Foto: Simon Wämmerfors, Bild & Kultur.

Tryck: Risbergs Information & Media AB, Uddevalla

Upplaga: 900 ex

Boliden Zinkgruvan
69681 Zinkgruvan
Tel. 0583-88 22 00

www.boliden.com/sv/verksamhet/gruvor/boliden-zinkgruvan/
www.facebook.com/bolidenzinkgruvan

Samarbeten att vara stolta över

Boliden Zinkgruvans tradition av samhällsengagemang är lika lång som företaget själv. I den tidiga historien byggdes sjukstuga, Folkets hus och barnhem och midsommarfirandet i Åmmeberg hänger med sedan 1800-talet. Målet med samhällssatsningarna är att skapa en livaktig bygd med bra aktiviteter. Zinktrycket hälsade på hos en av dagens samarbetspartners, Zinkgruvans IF.

Skidande reporter: Maria Gunnarsson, Bild & Kultur

– I början av året bjöd vi in till skidträning för barn och ungdomar, och det blev som en explosion! Det kom tjugo skidsugna barn i olika åldrar.

Det är Thomas Bennet som berättar, en av klubbens två skidtränare. Han tränar klubbens yngsta åkare. Erik Johansson tränar ungdomarna som kommit lite längre. Skidverksamheten bygger på mycket ideellt arbete bakom kulisserna.

– Ja, vi är lite unika i trakten med att vi har konstsnö i spåren, säger klubbens ordförande Johan Johansson. Vi har kapacitet att göra konstsnö upp till 2,3 km långt spår. I år har vi nått 1,3 km, för det tar tid att göra snö, och det gäller att hitta folk som kan hjälpa till.

Johan berättar hur idrottsföreningen och Boliden Zinkgruvan har ett värdefullt samarbete på olika sätt, som exempelvis i organisationen av gruvloppet Run of Mine. Midsommarfirandet i Åmmeberg är ett samarbete mellan företaget och idrottsklubbarna i Åmmeberg och Zinkgruvan.

Inbjudan till Zinkgruveklassikern

Mats Bjärmark passar på att flagga för Zinkgruveklassikern som arrangeras onsdagarna 4 och 11 mars klockan 17.00. Alla i företaget är välkomna till skidstadion för att åka längd, 5 eller 10 km. Hamburgergrillen kommer vara igång.

Ägarbytet blev startskott för massiv IT-flytt

Under 2025 har IT-avdelningen genomfört en omfattande systemintegration i samband med övergången från Lundin Mining till Boliden Zinkgruvan. Mycket har hänt sedan ägarbytet i april. Zinktrycket har talat med Ingvar Pettersson, IT-chef, för att få reda på mer om vad som pågått under huven och arbetet framöver.

Text: Åsa Pitkänen

Integrationen har skett i två steg. Det första var att lämna Lundins IT-miljö och flytta alla system till en egen Zinkgruvan-miljö. Planeringen pågick under hela våren och målet var att göra oss helt självständiga från Lundin, inklusive alla systemkopplingar inom områden som geologi, produktion och ekonomi. Eftersom migrationsarbetet inte kunde påbörjas förrän kontraktet var signerat startade det först i april 2025.

– Till sommaren 2025 hade vi i princip flyttat ut samtliga system, med undantag för vissa delar av Microsoft 365 och SharePoint, förklarar IT-chef Ingvar Pettersson. Efter sommarperioden skiftade fokus till det andra steget: att förbereda och genomföra flytten till Bolidens IT-miljö. Ett centralt arbete var att säkerställa att vi uppfyllde Bolidens säkerhetskrav, vilket innefattade omfattande sårbarhetsanalyser och att åtgärda brister som identifierats.

Tjänsterna i Microsoft 365 kunde flyttas direkt till Bolidens miljö. Detta inkluderade epost, intranät, dokumenthantering och Project Online för projektledare.

Under oktober migrerades Ruggear-telefonerna, och i november genomfördes SAP-flytten till Boliden. Strax före jul flyttades även alla tjänstemannatelefoner över till samma mobilplattform som Boliden använder.

Vad innebär den nya mobilplattformen?

– Ur ett användarperspektiv är skillnaden liten, men plattformen är både modernare och stabilare, säger Ingvar. Den möjliggör fler mobila applikationer och minskar beroendet av datorer, samtidigt som den håller en högre teknisk kvalitet.

Vad händer nu?

– Vi förbereder nu datorflytten. Sluttester och funktionella tester pågår inför flytten av alla PC från Zinkgruvans IT-miljö till Bolidens, berättar Ingvar. Den sker under Q1 och följer samma rutin som tidigare: arbetet startar på kvällen och nästa morgon loggar användaren in i den nya miljön. Ominstallationen sker på befintlig dator, vilket innebär att ingen maskin behöver lämnas in.

Precis som med mobilplattformen blir den praktiska skillnaden för användarna relativt liten, IT-miljön blir mer sammanhållen och effektiv med bättre kontroll över uppdateringar och systemförvaltning.

– Under kvartal ett och två flyttas samtliga återstående system in i Bolidens miljö. Systemen ominstalleras och konfigureras på nytt, samtidigt som vi planerar framtida systemval, exempelvis verksamhetssystem och dokumenthantering, fortsätter Ingvar. Denna planering färdigställs i början av 2026.

Ett jätteprojekt för IT-avdelningen

Tvåstegsflytten har inneburit ett betydande extraarbete för IT-avdelningen, både i form av tekniska förberedelser och det driftstöd som pågått parallellt. Det har

varit en målsättning att systemflytten ska påverka det dagliga arbetet så lite som möjligt. Därför planeras och genomförs varje delsteg på ett sätt som undviker produktionsstörningar och minimerar avbrott för användarna.

– Trots den höga arbetsbelastningen följer projektet planen, och arbetet fortsätter under hela våren med fokus på en så smidig och störningsfri övergång som möjligt, avslutar Ingvar.

”

Vi förbereder nu datorflytten. Den sker under Q1 och följer samma rutin som tidigare: arbetet startar på kvällen och nästa morgon loggar användaren in i den nya miljön. Ominstallationen sker på befintlig dator, vilket innebär att ingen maskin behöver lämnas in.

Ingvar Pettersson, IT-chef

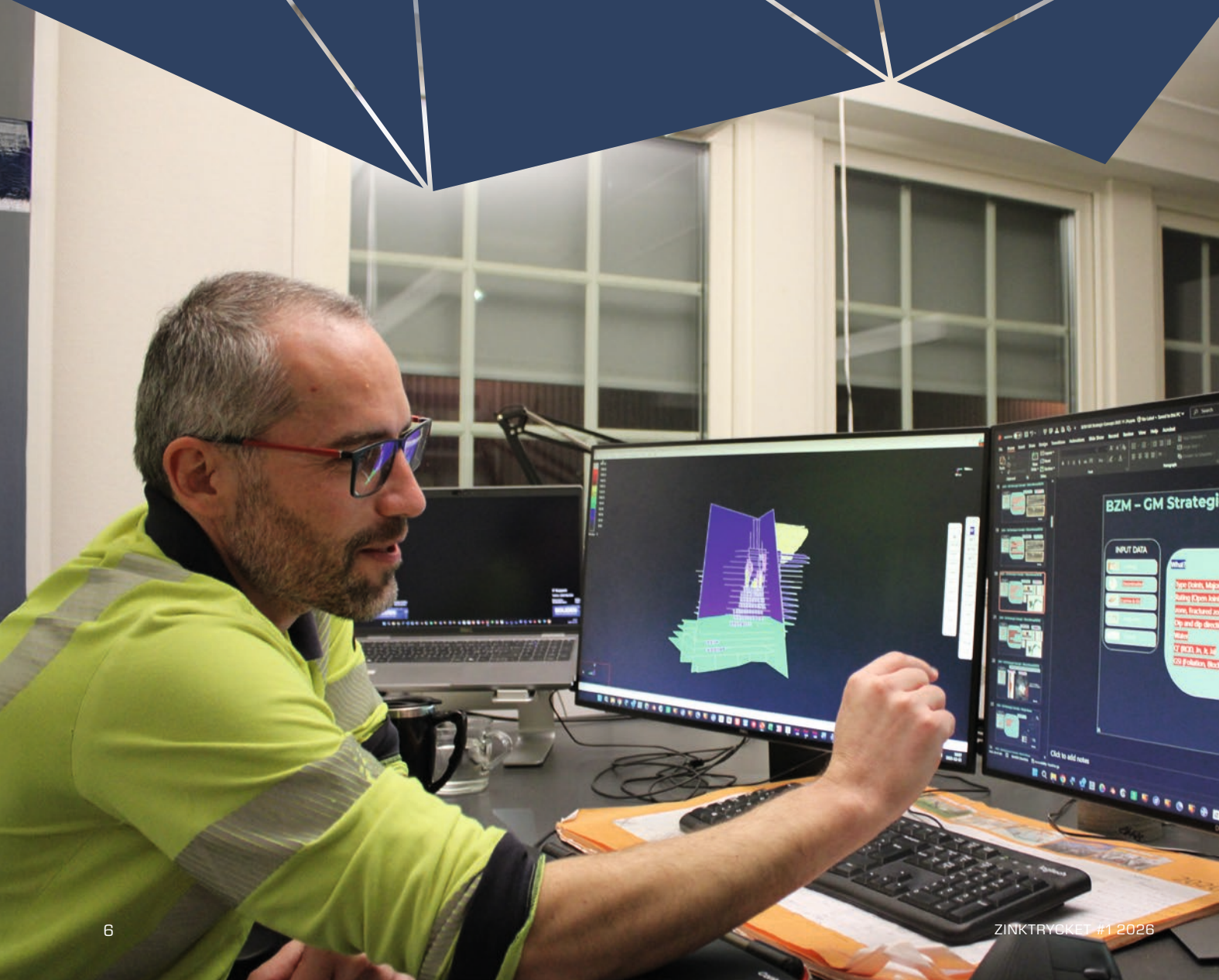
► Från Vänster : Ingvar Pettersson, Daniel Andersson, Anna Lovanius, Benny Hedlund, Carl Niemi, Sven-Olof Gylling, Niklas Eriksson, Roger Schmidt & Henric Dieden.

Ej på bild: Jörgen Malm, Daniel Lundell samt Joacim Karmfalk (ansvarig för SAP-flytten)

Ständigt med ett finger på bergets puls

De som arbetar under jord har alla en relation till bergets nycker. De vet hur det kan låta när berget mullrar igång sin dova sång – som ett tecken på att det är i rörelse. Färre är de som känner till arbetsgruppen som ägnar sina arbetsdagar åt att förstå hur berget mår och betar sig, både nu och i framtiden.

Text och foto: Fredrik Björhed, Bild & Kultur

Klockan är strax före åtta på morgonen. Whiteboarden på väggen bakom skrivbordet är fylld av ett virrvarr av gröna, röda och blå streck. På datorskärmen visas grafer, tryckkurvor och digitala mätpunkter som markerar bergets seismiska aktivitet. Bergmekanikerna arbetar i skärningspunkten mellan geologi och gruvdrift. Deras uppdrag är att analysera bergets egenskaper, spänningar och de förändringar som uppstår när malmen bryts.

– Vårt första mål är alltid säkerheten. Alla som jobbar under jord ska kunna göra det tryggt, säger Ivan Avramov, som är en av tre bergmekaniker på Boliden Zinkgruvan.

– När malm tas ut störs bergets jämvikt. Den var i balans innan brytningen började, men ju mer vi bryter desto mer förändras den balansen. De största utmaningarna inom bergmekanik är att förstå vart spänningarna tar vägen och vilken storlek och riktning de har, men också om bergmassan är tillräckligt stark, fortsätter Ivan.

Lång och kort tidshorisont

Arbetet omfattar två tidshorisont. Ivan gör strategiska analyser av gruvans utveckling ur ett två- till tioårsperspektiv och ger rekommendationer om var risker kan uppstå i framtiden. Hans kollegor Felix och David jobbar närmare den dagliga produktionen med en tidshorisont från en månad upp till två år. I deras arbete ingår även att följa upp hur bergförstärkningen ligger till. En del beskriver bultarna i orttaket som gruvans livlina – de stålforstärkningar som håller ihop block och skikt i berget. När bultbrickorna böjs eller när det börjar uppstå sprickor är det en tydlig signal på att spänningarna i berget har ökat.

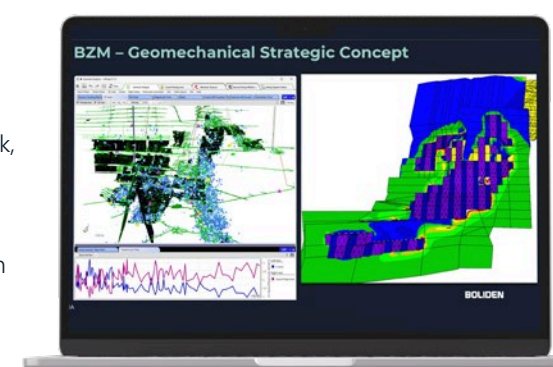
Med elva års erfarenhet från en gruva i Bulgarien sökte sig Ivan för fem år sedan till Sverige och Zinkgruvan. Han var nyfiken på en ny gruvmiljö och nya arbetsätt. Han säger att han trivs bra med att få kombinera avancerad analys och praktisk nytta i sitt jobb.

– Att få jobba i den svenska gruvnäringsringen var ett steg för mig att utvecklas vidare. Jag lockades av möjligheten att arbeta långsiktigt med bergmekanik. Gruvdrift är dynamisk. Den står aldrig still. Ju djupare vi bryter och ju mer de tekniska verktygen utvecklas, desto tydligare blir det att det alltid finns utrymme att hitta mer effektiva sätt att hantera utmaningarna, säger Ivan.

När malm tas ut störs bergets jämvikt. Den var i balans innan brytningen började, men ju mer vi bryter desto mer förändras den balansen. De största utmaningarna inom bergmekanik är att förstå vart spänningarna tar vägen och vilken storlek och riktning de har, men också om bergmassan är tillräckligt stark.

Ivan Avramov, bergmekaniker

Arbetet är som ett kretslopp som börjar med borrhäror och fortsätter genom datainsamling, modellering, analys och rekommendationer. Det avslutas först när de utbrutna utrymmena har återfyllts. Däremellan ska allt följas upp under jord för att säkerställa att förhållandena har utvecklats som de förutspått.

Alltid steget före

Bergmekaniker arbetar sällan i rampljuset. Ändå ligger deras arbete till grund för varje säker dag i gruvan. Genom att analysera framtida risker flera år i förväg är deras arbete en förutsättning för både säker produktion och långsiktig gruvdrift. Ivan och kollegornas arbete syns inte alltid, men det känns i tryggheten under jord, i stabiliteten i berget och i vetskapen om att någon hela tiden ligger steget före.

Att läsa bergets signaler

Även om mycket av bergmekanikernas arbete sker vid skärmen, där avancerade modeller simulerar hur spänningar förändras över tid, så börjar arbetet i borrhärnorna. När borrhäror från prospekteringen tas upp så dokumenterar och analyserar geologerna och bergmekanikerna kvalitet, hållfasthet och strukturer. En återkommande uppgift är också att mäta deformationer i berget kopplade till ökade spänningar eller förskjutningar av bergblock. Arbetet utförs tillsammans med mättekniker som använder moderna skanningsenheter som även kan monteras på drönare. Det möjliggör skanning av områden och utrymmen som annars är svåråtkomliga eller rent av farliga.

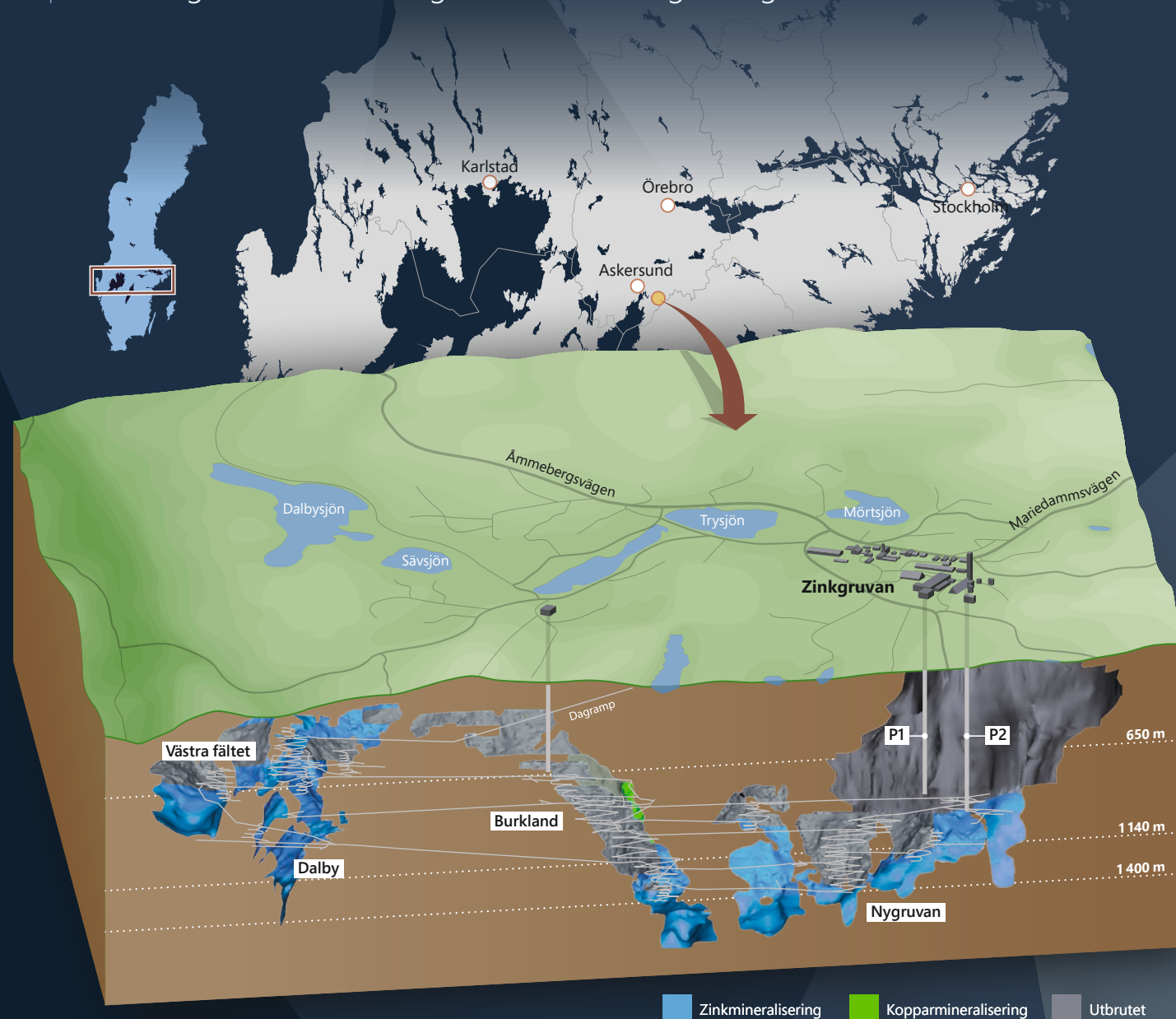
▲ 3D-modell som används för att bedöma bergets stabilitet.

► För fem år sedan gjorde Ivan Avramov resan från Bulgarien till Zinkgruvan.

Detta är Boliden Zinkgruvan 2026

Gruvan i Zinkgruvan växer år efter år, både på bredden och djupet. En verklig milstolpe väntas under kommande år då Dalbymalmen planeras att tas i ordinarie drift. Som en hjälp att se helheten kommer här en ögonblicksbild över gruvans utbredning till dags dato.

Zinkmineralisering Kopparmineralisering Utbrutet

Lärorika stenar från Zinkgruvan har landat i Lindesberg

Nyligen invigdes konstverket Fallen Rocks. Konstverket är ett resultat av projektet Metals 4U där bland annat Bergskraft, Epi-roc och Boliden Zinkgruvan deltog. Syftet är att skapa kunskap och engagemang

runt frågor om metaller och mineraler och deras betydelse för samhället. Konstverket hittar du bakom badhuset Energikällan i Lindesberg. Förutom stenarna - som kommer från Zinkgruvan - får du via QR-koder

tillgång till bland annat spel och annat spännande innehåll om gruvor. Varför inte ta en utflykt?

Saltolås – ett nyckelfritt låssystem

En ny typ av låssystem har börjat användas på några platser på företaget. Vad är det för system och vilka är fördelarna?

Text: Åsa Pitkänen, Boliden Zinkgruvan

Det vanligaste låssystemet på Zinkgruvan är ett onlinesystem där man är beroende av att enheten är ansluten till en server och att elen ska fungera. Detta system används på många platser till exempel på våra gånggrindar och entrédörrar.

Det nya systemet som kallas Salto är inte beroende av kablage och strömtillförsel utan drivs istället med batterier som innebär att låssystemet kan användas på många fler sätt. Det kan sättas i mindre skåp, på både inner- och ytterdörrar och finns som hänglås. Det gör att du kan sätta lås på verktygsskåp och vagnar med mera. Då kan bara de med behörighet på sin tagg öppna berörda lås och med det kan svinn av verktyg kanske minska.

I dagsläget används Salto till exempel i skåpen för masker, lampor och ruggear som finns i lamprummet vid DC.

Du öppnar ett Salto-lås med en tagg som blivit programmerad att fungera på just det skåpet eller på på den specifika dörren. Behörigheten sitter alltså i den programmerade taggen och inte i själva låssystemet. För att hålla din tagg aktiv behöver den regelbundet aktiveras mot en speciell aktiveringsplatta. Just nu finns en sådan på IT och en i lamprummet.

IT- och fastighetsavdelningen testar just nu systemet på några platser då det varit en del problem med införandet. IT räknar med att Salto ska fungera felfritt inom kort och då kommer systemet användas på fler ställen. Håll utkik!

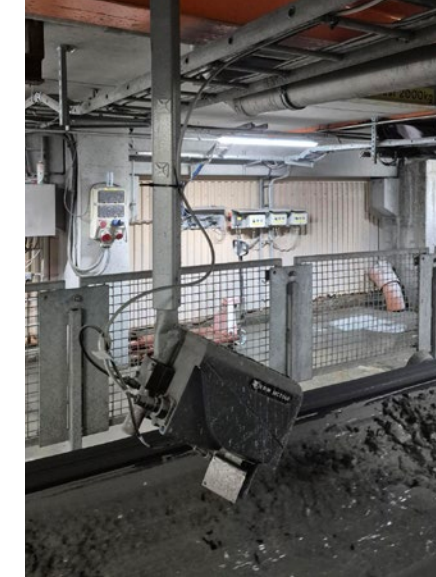
Mot fler & bättre pastarecept

Den granitgrå fyllnadsmassan ligger färdigblandad och väntar i pastafickan – redo att påbörja sin resa via rörsystemet ner i berget. Zinktrycket sätter fokus på pastan för att ta reda på vad den består av, varför den behövs och varför man nu gör en översyn av den.

Text: Fredrik Björhed, Bild & Kultur
Foto: Björn Andersson

▲ Olika bindemedel genomgår hållfasthetsprov i klimatskåpet
◀ Pastahuset.

▲ NIR-fuktighetsmätaren mäter sandens fukthalt i realtid.

▲ Pastaprocessen övervakas noga.

Pastan består av vatten, sand och bindemedel. Sanden är restmaterial från den anrikade zinkmalmen och det bindemedel som främst används är byggcement. Allt blandas till en trögflytande men pumpbar fyllnadsmassa som senare stelnar till ett starkt och stabilt material nere i gruvan. Att få rätt konsistens och egenskaper är avgörande för hur bra den svarar upp mot behovet som fyllnadsmaterial. Det tas

Varför pasta?

Malmen i Zinkgruvan är så mycket värd att det lönar sig att använda pastafyllning även om det är en relativt dyr återfyllningsmetod. Eftersom man kan gjuta igen hela hålrum slipper man lämna kvar malm i malmpelare vilket annars hade varit nödvändigt för att behålla den bergmekaniska stabiliteten. I stället kan man ta ut mer av den totala malmen från berget vilket lönar sig i längden. Dessutom används restprodukter från brytningen i pastatill-

säkerställa att vi kan pumpa pasta till det nya Dalbyområdet, säger Björn Andersson som är projektledare på Boliden Zinkgruvan.

– Kortfattat går projektet ut på att skapa förutsättningar för pastaoperatörerna att kunna följa ett bestämt recept mer noggrant. Vi behöver få bättre koll på och kunna styra mängden vatten som tillsätts i processen. Det har bland annat lett till att en NIR-fuktighetsmätare har installerats för att mäta fukthalten i sanden.

Ett exempel på alternativa bindemedel till cement som man har testat är finmald masugns-slagg. Även här har man fått positiva resultat med 50–100 % högre styrka och hållbarhet.

kontinuerligt slumpvisa tester för att ge operatören ett kvitto på att allt i processen stämmer och att pastan bibehåller sina egenskaper.

– Hur mycket av varje beståndsdel det är i blandningen regleras utifrån vad den ska hålla för i fyllrummet, alltså det tomrum som blir efter att malmen brutits ut, säger Emil Sten som är processtekniker och som även har jobbat som pastaoperatör i verket.

– Den behöver ha olika egenskaper beroende på om till exempel ena sidan av fyllrummet ska friläggas eller om pastan ska hålla för att hänga kvar, inspänd från sidorna men frilagd i botten. Bergteknikerna beställer om de vill att den ska innehålla 4, 8 eller 9 % bindemedel, beroende på vad materialet ska klara av, säger Emil.

verkningen vilket minskar klimatpåverkan ovan jord. Man slipper också deponera all restsand vilket både är kostsamt och tar stora landområden i anspråk.

Nya utmaningar

Arbetet med pastan står inför flera utmaningar. Nya malmkroppar i Dalbyområdet ställer krav på pumpbarhet längre bort. Kraftigt stigande cementpriser, som spås kunna fyrdubblas inom 6–10 år, gör att behovet av alternativa bindemedel ökar. Sammantaget gör detta att Boliden Zinkgruvan genom olika projekt tittar på hur man kan utveckla både processer och pastarecept.

– Det var lite därför projektet PasteQ startades. Man såg processtyrningen i verket som en kritisk del när det gäller att

Labbtester ger värdefull kunskap

Arbetet med att utveckla både processer och recept har det också genomförts fem labbserier sedan augusti 2025. Det har tillverkats pasta i labbskala för att undersöka hur fastgodsandel, kornstorleksfördelning och alternativa bindemedel påverkar pumpbarhet, styrka och kostnadseffektiviteten.

Testerna har visat att man genom att ha fler recept kan minska användningen av cement, då man inte överdoserar bindemedlet där det inte behövs. Detta minskar både kostnaderna och klimatpåverkan.

Ett exempel på alternativa bindemedel till cement som man har testat är finmald masugns-slagg. Även här har man fått positiva resultat med 50–100 % högre styrka och hållbarhet vilket stärker förutsättningarna för en mer kostnadseffektiv och hållbar pastatillverkning.

Nästa steg framåt är att ta de nya kunskaperna vidare till livetester och knyta ihop teori med ordinarie drift, som ett led i att utveckla både pastan och processerna för att än bättre passa framtidens gruvbrytning.

Pastarecept 1 batch

Sand: 4648 kg
Vatten: 1903 liter
Cement: 403 kg

Pastafakta

Årligen används cirka 390 000 ton sand och 25 000 ton cement till att producera 513 000 ton pasta för att fylla igen 270 000 m³ bergutrymme.

Vattenprov med naturen som arbetsplats

Som miljötekniker har Anna Jönsson stora delar av naturen som sin arbetsplats. Med provflaskor, stövlar och ibland pannlampa ger hon sig året runt ut för att ta vattenprover i sjöar, bäckar, grundvattenrör och längs hela vattenflödet i våra processer.

Text och foto: Monika Andersson, Boliden Zinkgruvan

”

► Proverna analyseras för pH, kemiska ämnen, metaller osv.

Jag älskar att vara ute, oavsett om det regnar eller snöar. Innan jag började här trodde jag aldrig att jag skulle gilla regniga dagar, men det gör jag nu.

Anna Jönsson, miljötekniker

Cirka 1000 vattenprover tas varje år

En central del av Annas arbete sker vid sandmagasinet Enemossen. Där genomförs provtagning genom hela flödet – från inkommande vatten i processen till utgående vatten vidare mot klarningssjön. pH, kemiska ämnen, metaller och andra parametrar analyseras regelbundet för att säkerställa att processen fungerar som den ska och att verksamheten inte påverkar omgivningen negativt.

Utöver processvattnet omfattar Annas arbete även provtagning av ytvatten i bland annat Ekerhyttebäcken, Salaån och Björnbäcken, liksom prover i sjöar som Trysjön och Hemsjön.

Grundvattnet övervakas

Grundvatten är ett annat viktigt område, där prover tas i särskilda grundvattenrör vid bland annat Enemossen. Även grundvattennivåer följs över tid.

– Det handlar mycket om att se helheten och upptäcka trender, berättar Anna. Jag registrerar resultaten i våra system för att kunna följa hur värdena förändras över tid. Då kan vi se hur till exempel väder påverkar pH och använda informationen för att styra och förbättra vår egna processer.

Provtagningar i såväl hetta och snöstorm

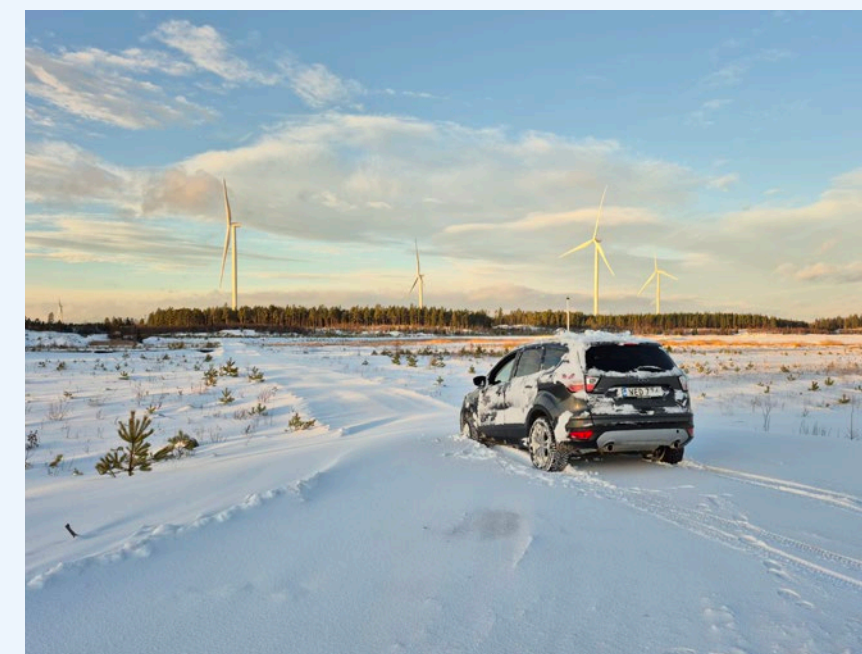
Cirka 60 procent av Annas arbetstid består av provtagning i fält. Arbetet sker året runt och under alla väderförhållanden. Vintertid görs många provtagningar tidigt på dagen, ofta innan solen hunnit upp ordentligt, och snö, tö och mörker hör till vardagen. Trots det är det just utomhusarbetet som Anna uppskattar mest.

– Det är jättekul. Jag älskar att vara ute, oavsett om det regnar eller snöar. Innan jag började här trodde jag aldrig att jag skulle gilla regniga dagar, men det gör jag nu. Med rätt jobbkläder funkar det i alla väder. När tillfälle ges passar Anna även gärna på att fånga naturen omkring sig med mobilen.

– Att få vara ute, följa årstidernas skiftningar och samtidigt göra ett viktigt jobb för miljön – det är det bästa med mitt arbete.

► Ibland innebär arbetet att Anna får skotta sig fram.

► Provtagning i Björnbäcken.

Vem, vad & hur i Zinkgruvan?

Zinkgruvan är en ort i ständig förändring, både ovan och under jord. Namn på platser och hus kommer till, andra försvinner. Ibland kan man undra varför det heter som det gör! Zinktrycket har sökt lite svar.

Burkland – malmkroppen som fick namn efter traktens soptipp

På tidigt 1980-tal anställdes Per Hedström som bolagets allra första egna geolog. På den tiden bröts malmen i enbart Nygruvan och Knallagruvan. Det borde finnas en stor malmkropp till, enligt Pers beräkningar. I ett område strax intill fanns det några riktigt gamla schakt uppe vid markytan; Kristinagruvan bland annat. I det området hade engelsmän i slutet av 1800-talet gjort några misslyckade försök att hitta malm under bolagsnamnet Hultafallet Mining Company. Pers geologiska modeller pekade mot detta område.

En undersökningsort drevs ut från Nygruvan. Den drevs så långt att ortdrivarna tappade sugen. Folkhumorn gav orten namnet "Läggesta" (som ligger mellan Askersund och Snavlunda)... Till slut avbröts ortdrivningen. Då lät Per borra ett 200 meter långt horisontellt hål, rakt ut i ingenting. I de sista 15 meterna av hålet var det 15 meter malm. Malmkroppen fick namnet Burkland, och resten är historia som det brukar heta.

Det hör också till saken att gruvgubbarna från trakten skrottade åt att Per använde namnet Burkland på gruvans framtid. Ovan jord var detta det lokala namnet på ortens inofficiella soptipp. I Burkland hade efterkrigstidens alla plåtkonservburkar försvunnit ner i de övergivna schakten. Per själv hade utgått ifrån att området hette Burkland efter någon gammal brittisk gruvintressent.

Spår av franska

Det finns inte många språkliga spår kvar idag av gruvans 132-åriga historia med franska som koncernspråk. Längre användes termen "T.P." i prospekteringssamhang. Det är förkortningen av franskans "Travaux Préparatoires" dvs. förberedande arbeten.

Kabbis har hängt med! Cabinets som uttalas "kabinä" är franska för toaletter och omklädningsrum. Voilà!

Borta bakom

"Det finns inget att bryta bakom vägen av diabas, där slutar malmen." Det var den allmänna sanningen. Nyfikna geologer kunde inte låta bli att ta rätt på vad som fanns där, bortabakom. Malmkroppen de fann fick heta Borta bakom.

Gamla gudar lever än!

Dalbymalmen utgörs av flera malmkroppar. Här gällde det nyligen att hitta ett bra namntema, precis som när gator i ett nytt villaområde ska få sina namn. Idén med hårdocksband var ju bra – men redan tagen av en annan gruva. Planeter var också på tal. Valet föll på fornordiska gudar. Kraftfullt! Under åren som kommer får man därför äran att jobba med Oden, Balder, Njord och Rinda.

Cecilia – inte bara malm

– Det är förstås väldigt ärofyllt att ha fått en malmkropp uppkallad efter sig, säger Cecilia Karlsson. Roligt att pappa valde att namnge malmen efter mig och inte någon av mina tre bröder, tillägger hon och skrattar.

Cecilia hette Hedström på den tiden när hennes pappa Per var chefsgeolog i Zinkgruvan. Hon är uppväxt i Ämmeberg och gick i skola där och i Askersund. Idag heter hon Karlsson, är trebarnsmor, bor i Motala och är sjuksköterska i Vadstena kommun.

– Jag har aldrig haft någon direkt nytta av att ha en malmkropp uppkallad efter mig, jag har inte ens varit nere i gruvan. Det skulle förstås vara roligt att få komma ner någon gång. En vacker dag kanske jag ringer er!

Pll och Pl

När belgarna inledde sitt stora gruvprojekt 1857 började de med att driva sex schakt ner till 50 meter och en 4 km gruvgång som förband dem. Ett schakt fick namnet Périer och ett annat Vilain XIV efter personer i bolagsstyrelsen. Vilain XIV var smått omöjligt att uttala och bytte snabbt namn till Nygruveschaktet.

Intill det gamla Périer-schaktet kom på 1970-talet gruvans stora framtidssatsning: Pll. Alltså Périer II. Sen gick det några år. Och plötsligt hade ett nytt namn etablerats: Pl – på Nygruveschaktet, en egentligen ren snedpekning för den som kan sina schakt!

Zinkgruvan – ett ungt ortnamn

På gamla kartor heter platsen för gruvbolaget "Ämmebergs Zinkgruvor" eftersom fyndighetens huvudkontor låg i Ämmeberg. Gruvbolaget köpte mark av de befintliga gårdarna i trakten som Knalla, Isåsen och Tostebäcka. Ortnamnet Zinkgruvan etablerades mycket sent, förmodligen kring 1910-talet. Redaktionen vågar sig på en kvalificerad gissning att ortnamnet kom med Kungliga Postverkets etablering på orten, när behovet uppstod av en lokal postadress. Ungefär samtidigt etablerades ortsnamnet "Närkesberg" för att Postverket skulle kunna särskilja byn Berg från andra Berg.

Gula huset i själva verket flera hus

"Gula Huset" är en riktig långkörare som begrepp. En gång i tiden var "Gula Huset" brukskontor i Ämmeberg, huset ligger än idag mitt emot herrgården, med gaveln ut mot vägen. För 25 år sedan när företagets ekonomiavdelning satt i det hus som lunchserveringen idag är i, så hette detta hus "Gula Huset". Då var dagens huvudkontor vitt. Ekonomiavdelningen flyttade in i det vita kontoret, som i samma vecka bytte både färg och namn.

Granntvist gav "Korea"

"Korea" kallas det hyreshus som ligger parallellt med parkeringen vid genomfartsvägen genom Zinkgruvan. Det byggdes i början av 1950-talet när Koreakriget pågick. I huset bodde två personer som ofta var osams, folk sade att det var som Koreakriget i huset. Namnet råkade bli kvar.

Känner du till...

GRYTET Platsen där väggruppen ställer sina maskiner.

VÄSTERKOJAN Matsal för media, pastabygg och snickarna.

SKANSKA-RAKAN Skanska drev genomslaget på raksträckan på 965 där även lastkaj Gullefun ligger. Snickarna namngav lastkajen till logistiktejeerna som jobbade då.

HAJBASSÄNGEN Bassäng vid en t-korsning på 965.

SOLVIKEN En bassäng på 965.

TJOMMENS SPA Pumpgrop i Mellanby.

Finsk noshörning maxar produktiviteten

Boliden Zinkgruvan är en organisation med en stor maskinpark där mångmiljoninköp är vardagsmat. Men även med gruvans mått mätt är den nyinköpta, finstiltverkade Rhino 100 en riktigt stor maskininvestering.

Stephan Söderberg, sektionschef tillredning, visar vägen till öppningsriggen som står uppställd ovan jord.

– Det är en viktig investering i vår produktivitet, förklarar Stephan. När man arbetar med fler och mindre pallar blir det extra viktigt att korta tiden för varje arbetscykel per pall. Med Rhinon kan vi borra både uppåt och nedåt, vilket gör att varje pall går ut bättre, vi får ut mer malm och behöver efterspränga mindre. Samtidigt minskar antalet långhålsborrmeter med upp till 300 meter per pall. Sammantaget ger det minskad malmförlust, kortare cykeltider, kostnadsbesparingar och en stabilare produktion – och det är kärnan i varför vi har valt att investera i en Rhino.

När Zinktrycket besöker pågår utbildning av operatörer för fullt. En representant från tillverkaren instruerar och ger råd. Sören Svanberg, bergförstärkare, är en av dem som inom kort kommer köra maskinen.

– Det speciella med den här riggen är t.ex. att den bara kräver en operatör och vi har allt vi behöver med oss på fordonet, berättar Sören. Borrverktygen finns med på riggen och det är enkelt att byta när det är dags.

Samtantaget ger det minskad malmförlust, kortare cykeltider, kostnadsbesparingar och en stabilare produktion

Stephan Söderberg,
sektionschef tillredning

Modell: Rhino 100
Tillverkare: TRB Raise Borers
Ursprungsland: Finland

Modell: Simba E70 S
Tillverkare: Epiroc
Ursprungsland: Sverige

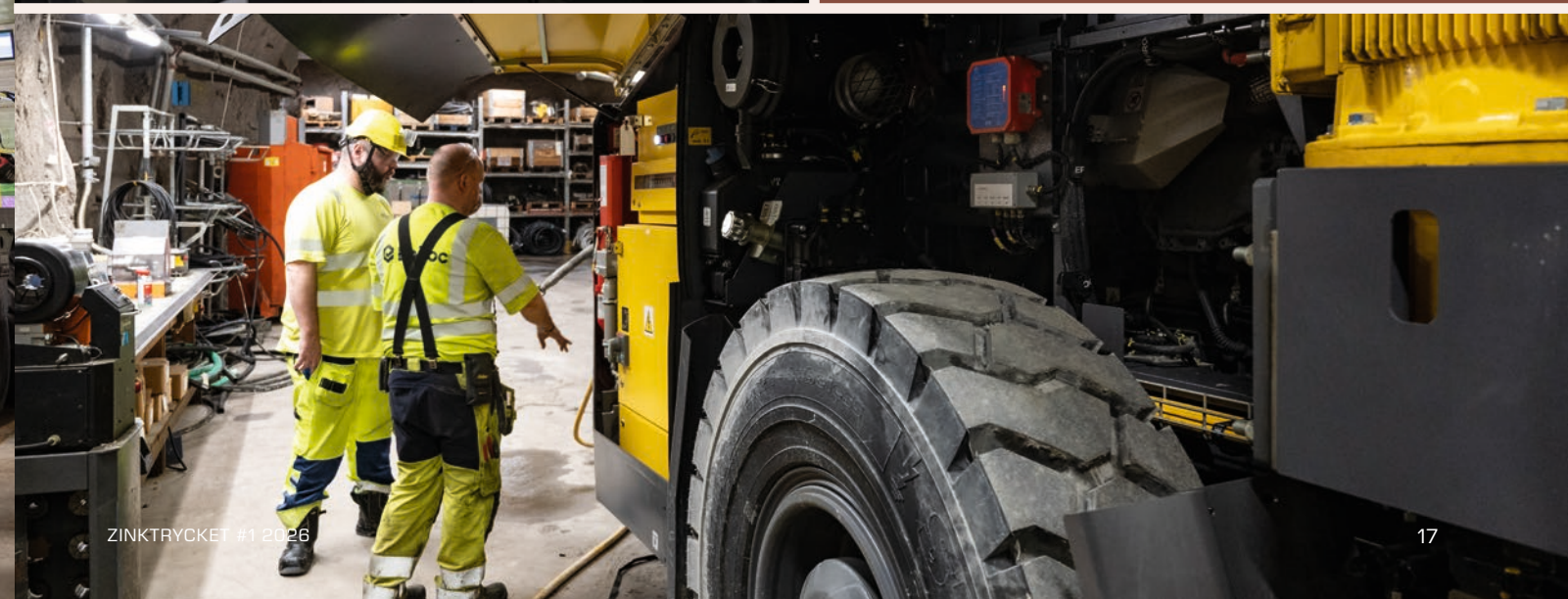
Ny generation Simbor på väg in

På Epirocs verkstad på nivå 800 står gruvans nyaste Simba E70 S uppställd. Mattias Karlsson, arbetsledare borrar och Tomas Andersson från Epiroc demonstrerar nyheterna.

– Framför hytten är det samma maskin som vi redan använder i verksamheten idag, det är från hytten och bakåt som det hänt saker, förklarar Mattias. Ratten är borta och är ersatt med spakstyrning. Och styrsystemen är senaste modell, både det som styr borrarbördan och det som styr bäraren. Vi har nya kronbytare och tångarmar också. Det kommer bli en trevlig maskin att jobba med.

Den senaste versionen av Epirocs Rig Control System (RCS) ger bland annat förbättrade möjligheter till automation, fjärrstyrning och realtidsdata.

GRUVAN

Just nu har vi tio riggar under jord för undersökningsborrning. Det är jättekul! Vi levererar, vi slår rekord och vi hittar mer malm.

ANJA HAGERUD SEKTIONSCHEF FÖR GRUVTEKNIK

2025 blev ett rekordår

Snart har det redan gått ett första år med Boliden, hur skulle gruvteknikchefen Anja Hagerud säga att den nya ägaren har förändrat företaget?

Text: Maria Gunnarsson, Bild & Kultur

– Det är ju på sitt sätt samma företag. Gruvan ligger där den ligger. Människorna här är ungefär desamma, även om anställda kommer och går precis som vanligt. Vi har funnits här sedan 1857, och det finns många vrår där gruvan själv kanske fortfarande tror att den är belgisk... Men Boliden tillför andra möjligheter, mycket kunskap, erfarenhet och nya samarbeten. Det är där de stora förändringarna sker.

En snabb tillbakablick på 2025 handlar främst om att ha klarat en tuff utmaning:

– Det stora som jag ser det när det gäller gruvan, är att vi under året klarade att bryta 1 506 000 ton malm. När jag anställdes här bröt vi inte ens hälften så mycket! Vi har en oerhört stor kapacitet i den här gruvan. Och det är så otroligt mycket bra folk som jobbar i företaget. Man har alltid folk runt omkring sig som kan lyfta och stötta.

135 000 meter diamanthörning

Under 2025 drevs mycket ort, och mot slutet av året kom vi upp i den höga takt som kommer behövas under 2026. Ortdrivningen är viktig, eftersom den gör att man kommer fram till malmen för att kunna bryta på de ställen, med de halter man planerat för.

Under 2025 borrade vi tillsammans med prospekteringen över 135 000 meter diamanthörning för att kartlägga malmen och halterna i berget.

– Under 2026 blir det ännu mer, fortsätter Anja. Just nu har vi tio riggar under jord för undersökningsborrning. Det är jättekul! Vi levererar, vi slår rekord och vi hittar mer malm.

Att diamanthörning är kostsamt, och i perioder drar man ner på borrningen.

– I tider med låga malmpriser har vi hittat andra vägar framåt. Då har vi istället funderat och modellerat med datorns hjälp. Vi har inte suttit och tyckt synd om oss, säger Anja och skrattar.

När man inte kommer åt att bryta enligt planen utan är hänvisad till andra brytningsområden, då kan man inte heller leverera de halter som budgeten bygger på. Det är stor variation på malmen, så förändringar i planen får stort utslag på resultatet.

Bättre beslut med Deswik Ops

Med planeringsverktyget Deswik Ops har man bra överblick och bättre möjlighet att prioritera rätt. Och genom att analysera inmatade avvikelser från planen kan vi få större träffsäkerhet framåt

– Förut var allt mer personberoende och det var ofta den som var mest högljudd som det lyssnades på. Nu är processen faktoorienterad och den går inte på känsla på samma sätt som förut.

Under 2026 kommer en stor underhållsplan för PII-schaktet att ta form. Schaktet är en hyggligt pigg 50-åring och livsviktig för gruvans berguppföring. Med kontinuerliga insatser ska den hålla i minst 20 år till.

– En annan sak vi jobbar med är olika fokusfrågor där extra insatser krävs, fortsätter Anja. Det gäller allt från hur vi hanterar avspärningar under jord till elsäkerhet och trafikfrågor. Allting handlar i slutändan om att man får inte bli för bekväm, utan alltid vara på tå.

Det är allas säkerhet det handlar om.

TRE KORTA SPANINGAR ▼

1 Nu kompletterar vi vårt pulssande med ett tvärfunktionellt pulsmöte där alla arbetsledarna kan träffa varandra innan de träffar sina respektive grupper.

2 Under 2025 hade vi fem olycksfall med frånvaro under jord, två bland våra egna anställda och tre hos våra entreprenörer. Det är förstås fem för mycket.

3 Dalby kommer inom kort att överföras till "ordinarie drift" och brytningen planeras komma igång under 2026. Avgörande är genomslaget i ramp 80/81 som planeras till slutet av 2026. Rampen kommer minska transportsträckorna till krossen. Under året kommer även ventilationschakten att bli klara.

VERKET

Jag hade hört gott om Zinkgruvan, att det är bra stämning i företaget. Min förväntan på människorna här har infriats, folk är trevliga – men även mycket duktiga.

JOHAN MARKLUND CHEF FÖR ANRIKNINGSVERKET

Med anrikning i genererna

Den 7 januari tillträdde Johan Marklund som ny chef för anrikningsverket. Johan kommer närmast från Bolidens koppar- och blysmältverk Rönnskärsverken i Skellefteå. Där har han haft sin arbetsplats sedan 2017, som sektionschef för produktion och för underhåll.

Text och foto: Maria Gunnarsson, Bild & Kultur

Johan Marklund är född i Luleå och kommer från en riktig gruvsläkt. Han är själv tredje generationens anrikare, och som kurios kan nämnas att det var Johans farfar som en gång anställde Bengt Sundelin (VD för Zinkgruvan under åren 2011–2016). Under sin uppväxt har Johan därmed bott i ett flertal gruvorter i Sverige, och utifrån den erfarenheten fattade han sitt beslut:

– Jag skulle inte jobba i gruva och verk, berättar Johan. Men så fyllde jag 18 och började sommarjobba som operatör i anrikningsverket i Boliden. Jag gjorde lumpen och det blev utlandstjänst, men när jag var hemma mellan varven jobbade jag i verket. Jag märkte att det var roligt.

Utbildningsåren tillbringade Johan i Luleå och sedan bar det söderut för tjänstgöring i Garpenberg. Han tänkte ge det ett år, men trivdes så bra att det blev nio år. I Garpenberg var han bland annat processingenjör och produktionschef på verket.

Flyttlasset går för familjen

Under servinterna i år flyttar Johans fru och två barn ner från Skellefteå och familjen har planer på att bosätta sig i Örebro. Det passar bra med närheten till USÖ för Johans fru som just nu byter yrkesbana och utbildar sig till sjuksköterska med sikte på att bli barnmorska. Barnen har kompisar kvar från Garpenbergtiden som de nu får "nära" till, med norrländska mått mätt.

– Jag blev intresserad av tjänsten, dels för att jag är rodd av anrikning förstås, dels för att jag hade hört gott om Zinkgruvan, att det är bra stämning i företaget. Min

förväntan på människorna här har infriats, folk är trevliga – men även mycket duktiga.

Automation ger utvecklingsmöjligheter

Johan har jobbat med selektiv flotation tidigare, och börjar efter en vecka att så smått förstå hur saker hänger ihop.

– Det är bra ordning och reda för att vara ett så pass gammalt verk. Vad jag också ser är att automationsgraden här är lägre än där jag kommer ifrån. Här finns utvecklingsmöjligheter!

Det Johan planerar ta itu med först är en intäktsanalys för att lära sig var företaget tjänar respektive förlorar pengar. Därefter blir det kostnadsanalys. En annan viktig möjlighet är att hitta synergier med Boliden:

– Med en större förståelse för smältverkssidan kan vi anpassa oss bättre i verket. I dialog med kunderna kan vi hitta bästa lösningar mellan verk och smältverk.

Tuffare regler för bly väntar

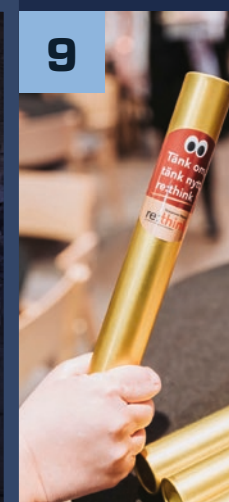
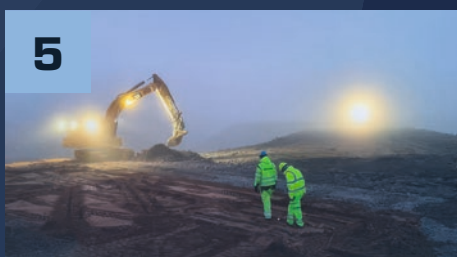
Johan nämner också utmaningen med nya arbetsmiljöregler för bly som träder i kraft 1 april i år. Kraven blir strängare för lokaler och utrustning, men även för frågor som handlar om beteende, rutiner för städning exempelvis och hur man tvättar händerna. Att man ska byta arbetskläder varje dag – och då måste det finnas rena kläder att byta med. Det är många frågor...

– Men summan efter min första vecka i Boliden Zinkgruvan är att här finns jättegod potential och goda och bra idéer. Ut-

maningen är att prioritera och göra saker i rätt ordning. Det känns jätteroligt att vara här!

Några höjdpunkter 2025

1 Årets mest lajkade inlägg i våra sociala medier - när vi "bara bada bastu" för att stötta KAJ i ESC. **2** Michaela och Fredrik höll presentation av Kritiska kontroller på Svemins arbetsmiljökonferens. **3** Våra årliga säkerhetsdagar hölls i november. **4** Invigning av geologins dag vid Knalla. **5** Sandmagasinet Enemossen fick VG vid årets inspektioner. **6** Ny ägare i april - Bolidens flagga hissas. **7** Run of Mine - inget lopp utan alla glada funktionärer. **8** Simskolan - en av våra samhällsinsatser. **9** Stafettpippen för re:think lämnas över till kommun och företagare. **10** Miljöpartiets språkrör tillsammans med vd Peter B - Ett av årets alla besök där vår verksamhet och gruvnäringens betydelse lyfts. **11** Vattenreningsverket togs i full drift. **12** Lakeside Pride - första året med en prideparad genom Askersund. **13** Under Deswik Connect i Spanien höll Roger och Amanda presentationer om vårt arbete med plattor och Deswik Ops.

BOLIDEN
Zinkgruvan